

Μέσα από το πρίσμα του χρόνου

ΣΥΝΘΕΣ τα ελεύθερα θεατρικά σχήματα της Κύπρου αισθάνονται το καλοκαίρι ότι οι ρεπερτοριακές τους επιλογές στενεύουν λόγω των ελαφρότερων διαθέσεων του αστικού κοινού και κυρίως λόγω των περιοδίων στην ύπαιθρο, στενεύουν μάλιστα μέχρι του διλήμματος ανάμεσα στο φαλλό και τη βράκα, δηλαδή ανάμεσα σε μια αριστοφανική κωμωδία και ένα κυπριακό έργο, παλιό ή όμοιο με τα παλιά. Η ΕΘΑΛ ανέκαθεν παρουσίαζε την τάση να διαφοροποιείται τα καλοκαίρια και να δοκιμάζει τη μια το νεοελληνικό ρεπερτόριο (π.χ. «Αγγέλα»), την άλλη κλασική ευρωπαϊκή κωμωδία (π.χ., Μαριβό), και την άλλη κωμειδύλιο (π.χ., «Πράσινο φουστάνι»). Φέτος είναι και πάλι χρονιά κωμειδυλλίου. Δημήτριος Κορομπλάς, «Ο αγαπτικός της βοσκοπούλας».

Υπάρχουν κείμενα που βγαίνουν από την εποχή τους όπως το σπαθί από το θηκάρι και είναι εξίσου λαμπερά και αιχμηρά όπως τότε που γράφτηκαν. Υπάρχουν άλλα που σχεδόν δε φαίνονται πια κάτω από το επίχρυσμα του χρόνου, που δεν μπορούν να λειτουργήσουν πια χωρίς την κολλημένη πάνω τους πάτινα του ρετρό, που αποτελούν ένα με το άρωμα της εποχής τους, που τα βλέπουμε σήμερα μόνο σε μια ορισμένη προοπτική με τη νοσταλγική, στραμμένη προς τα πίσω, ματιά μας. Τέτοιου είδους έργα ανεβάζονται σήμερα όχι γι' αυτό που ήταν όταν γράφτηκαν, αλλά γι' αυτό που έγιναν στην πορεία τους, ενσωματώνοντας την αισθητική των παλαιότερων παραστάσεων ή των κινηματογραφικών τους εκδοχών. Σ' αυτή την κατηγορία ανήκει και η «Βοσκοπούλα» του Κορομπλά.

Είναι, λοιπόν, φυσικό, ότι ο σκηνοθέτης Χρίστος Ζάνος έψαξε τρόπους να παρουσιάσει το κωμειδύλλιο του Κορομπλά σε ρετρό προοπτική, να το δει μέσα από το πρίσμα του χρόνου, αλλά και να περιλάβει στην παράστασή του ευδιάκριτη μνεία για την προηγούμενη θεατρική πορεία του κειμένου. Είχε όχι απλώς την ευχέρεια, αλλά και την ανάγκη της διασκευής του φλύαρου και πολυπρόσωπου κειμένου του Κορομπλά. Αν, λοιπόν, η σμίκρυνση και η ανακατανομή του κειμένου μεταξύ του ελάχιστου αναγκαίου αριθμού προσώπων ήταν η πρώτη πετυχημένη λύση που δόθηκε, ακολουθούσε ένα δυσκολότερο έργο της αποστασιοποίησης από την εκ γενετής του αφέλεια. Ο σκηνοθέτης πρότεινε τρία βήματα αποστασιοποίησης. Το πρώτο είναι η παρουσίαση της «Βοσκοπούλας» ως παράστασης ενός περιοδεύοντος θιάσου, έτσι ώστε η θεατρική συμβατικότητα να διπλασιαστεί, και μαζί της να ενισχυθεί και η συγκαταβατικότητα του σημερινού κοινού προς το ναϊβ δρώμενο. Ως δεύτερο βήμα αποστασιοποίησης επιλέχθηκε η χωρική μεταφορά της «παράστασης» στο κυπριακό έδαφος, ο υποτιθέμενος θιάσος είναι κυπριακός, των «Παυλάκη-Αφρούλλας», κάτι που διευκρινίζεται από τις γραμμένες στην κυπριακή ταμπέλες που υπόσχονται «τόμπολαν» μετά από την παράσταση. Το τρίτο βήμα είναι η συγκεκριμενοποίηση της χρονικής στιγμής. Δίνεται και μέσα από τις ταμπέλες που εύχονται «Ευτυχισμένον το νέον έτος

1957» και κυρίως μέσα από τις ακουστικές παρεμβάσεις (ανακοινώσεις αγγλικών Αρχών, ριπές όπλων) που παραπέμπουν στην εποχή του ανταποικιοκρατικού αγώνα.

Θεωρώ μόνο το πρώτο βήμα γόνιμο και στην ουσία αρκετό για το σκοπό αποστασιοποίησης, ίσως και προσφερόμενο για μεγαλύτερη εκμετάλλευση. Κρίνοντάς τα άλλα δύο με γνώμονα της αναγκαιότητας και της λειτουργικότητας τους στο αισθητικό σύνολο της παράστασης, πιστεύω πως η χωροχρονική διευκρίνιση παραμένει ως επιπρόσθετο περίγραμμα του δρώμενου. Το εύρημα της «παράστασης μέσα στην παράσταση», που κωδικοποιήσαμε ως το πρώτο βήμα αποστασιοποίησης, αξιοποιείται από το σκηνοθέτη με τρεις ουσιαστικούς τρόπους. Πρώτον, με τη διπλή θεατρικότητα των ωραίων σκηνικών του Χάρη Καυκαρίδη, που εκτός από το χρονικό στυλιζάρισμα της κύριας κατασκευής περιλαμβάνει και τις βαλίτσες του «θιάσου». Δεύτερον, με τη σημαντική και πολύ πετυχημένη συμμετοχή στη δράση του Μουσικού με το κλαρίνο (Γεώργιος Γεωργίου) και την καλή και μετρημένη χρήση τραγουδιών.

Τρίτον, με την είσοδο και την έξοδο του «θιάσου» στην «εσωτερική παράσταση» με το τραγούδι της έναρξης και του φινάλε.

Ο σκηνοθέτης αντλεί από το κείμενο και αναπτύσσει στην παράστασή του τη στιλιστική διαφορά μεταξύ του κωμικού και λυρικού-δραματικού στοιχείου, μεταφράζοντάς την σε διαφοροποίηση της κίνησης και της προφοράς λόγου μεταξύ των επιφορτισμένων με κωμικά και λυρικά καθήκοντα προσώπων του έργου. Έτσι οι ήρωες των Αντρέα Νικολαΐδη, Γιάννη Ιωάννου και Κωνσταντίνου

Αλκιβιάδη μιλούν βλάχικα και κινούνται πιο σπλιχαρισμένα, ενώ οι οδηγίες προς τους Μαρίνα Βρόντη, Κωνσταντίνο Γαβριήλ, Πέννυ Φοινίρη, Αχιλλέα Γραμματικόπουλο και Τζωρτζίνα Τάση τους επιβάλλουν σοβαρότητα και απλότητα συμπεριφοράς. Και στα δύο επίπεδα υπήρχαν κάποιες σκηνές, όπου είτε η κωμικότητα (σε κάποιες σόλο στιγμές του Ανδρέα Νικολαΐδη), είτε η δραματικότητα (στη σκηνή της κατάρας της Μαρίας Βρόντη ή σε κάποια ξεσπάσματα του Κωνσταντίνου Γαβριήλ) μπορούσαν να μετριαστούν. Το κεντρικό τρίγωνο (Γραμματικόπουλος-Φοινίρη-Τάση) απέφυγε τις υπερβολές, με την Τζωρτζίνα Τάση να καταφέρνει να ταυτίσει την ειλικρινή συναισθηματικότητα με την σοβαρή απλότητα της εξωτερικής συμπεριφοράς.

info

«Ο αγαπτικός της βοσκοπούλας» του Δημήτριου Κορομπλά από την ΕΘΑΛ. Σκηνοθεσία/Διασκευή: Χρίστος Ζάνος. Σκηνικά/Κοστούμια: Χάρης Καυκαρίδης. Σχεδιασμός Φωτισμών: Καρολίνα Σπύρου. Παίζουν: Τζωρτζίνα Τάση, Γιάννης Ιωάννου, Μαρίνα Βρόντη, Πέννυ Φοινίρη, Αντρέας Νικολαΐδης, Κωνσταντίνος Αλκιβιάδης, Αχιλλέας Γραμματικόπουλος, Κωνσταντίνος Γαβριήλ. Μουσικός: Γιώργος Γεωργίου.

θέατρο

ΤΗΣ ΝΟΝΑΣ ΜΟΛΕΣΚΗ

Ο σκηνοθέτης έψαξε τρόπους να παρουσιάσει το κωμειδύλλιο του Κορομπλά σε ρετρό προοπτική